

Faktorisering av polynomer

Nikolai Bjørnestøl Hansen

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

Faktorisering av polynomer

- 1 Faktorisering av polynomer
  - Faktorisering
  - Eksempler

2 Forkorting av rasjonale uttrykk

Faktorisering av andregradspolynom

■ Vi har tidligere lært å faktorisere andregradspolynom.

Faktorisering av andregradspolynom

- Vi har tidligere lært å faktorisere andregradspolynom.
- Om andregradspolynomet P(x) har nullpunktene x_1 og x_2 , og andregradskoeffisient a, har vi

$$P(x) = a(x-x_1)(x-x_2).$$

Faktorisering av andregradspolynom

- Vi har tidligere lært å faktorisere andregradspolynom.
- Om andregradspolynomet P(x) har nullpunktene x_1 og x_2 , og andregradskoeffisient a, har vi

$$P(x) = a(x - x_1)(x - x_2).$$

Om $P(x) = x^2 + bx + c$ og vi finner to tall y_1 og y_2 slik at

$$y_1 + y_2 = b$$
$$y_1 \cdot y_2 = c$$

så har vi

$$P(x) = (x + y_1)(x + y_2).$$

Fra forrige forelesning vet vi:

- Fra forrige forrige forelesning vet vi:
  - Hvis x_1 er et nullpunkt til P(x) så er $x x_1$ en faktor av P(x).

- Fra forrige forrige forelesning vet vi:
  - Hvis x_1 er et nullpunkt til P(x) så er $x x_1$ en faktor av P(x).
  - Hvis $x x_1$ er en faktor, vil polynomdivisjonen $P(x) : (x x_1)$ gå opp.

- Fra forrige forrige forelesning vet vi:
  - Hvis x_1 er et nullpunkt til P(x) så er $x x_1$ en faktor av P(x).
  - Hvis $x x_1$ er en faktor, vil polynomdivisjonen P(x): $(x x_1)$ gå opp.
  - Svaret vil da være et polynom av lavere grad.

- Fra forrige forrige forelesning vet vi:
  - Hvis x_1 er et nullpunkt til P(x) så er $x x_1$ en faktor av P(x).
  - Hvis $x x_1$ er en faktor, vil polynomdivisjonen $P(x) : (x x_1)$ gå opp.
  - Svaret vil da være et polynom av lavere grad.
- Dette betyr at om vi vi kan ett av nullpunktene til et tredjegradspolynom, så kan vi en av faktorene.

- Fra forrige forrige forelesning vet vi:
  - Hvis x_1 er et nullpunkt til P(x) så er $x x_1$ en faktor av P(x).
  - Hvis $x x_1$ er en faktor, vil polynomdivisjonen $P(x) : (x x_1)$ gå opp.
  - Svaret vil da være et polynom av lavere grad.
- Dette betyr at om vi vi kan ett av nullpunktene til et tredjegradspolynom, så kan vi en av faktorene.
- Denne kan vi dele ut med for å få et andregradspolynom.

- Fra forrige forrige forelesning vet vi:
  - Hvis x_1 er et nullpunkt til P(x) så er $x x_1$ en faktor av P(x).
  - Hvis $x x_1$ er en faktor, vil polynomdivisjonen $P(x) : (x x_1)$ gå opp.
  - Svaret vil da være et polynom av lavere grad.
- Dette betyr at om vi vi kan ett av nullpunktene til et tredjegradspolynom, så kan vi en av faktorene.
- Denne kan vi dele ut med for å få et andregradspolynom.
- Dette kan vi så faktorisere.

- Fra forrige forrige forelesning vet vi:
  - Hvis x_1 er et nullpunkt til P(x) så er $x x_1$ en faktor av P(x).
  - Hvis $x x_1$ er en faktor, vil polynomdivisjonen $P(x) : (x x_1)$ gå opp.
  - Svaret vil da være et polynom av lavere grad.
- Dette betyr at om vi vi kan ett av nullpunktene til et tredjegradspolynom, så kan vi en av faktorene.
- Denne kan vi dele ut med for å få et andregradspolynom.
- Dette kan vi så faktorisere.
- Vi trenger to av nullpunktene til et fjerdegradspolynom, tre av nullpunktene til et femtegrads, og så videre.

- Fra forrige forrige forelesning vet vi:
  - Hvis x_1 er et nullpunkt til P(x) så er $x x_1$ en faktor av P(x).
  - Hvis $x x_1$ er en faktor, vil polynomdivisjonen $P(x) : (x x_1)$ gå opp.
  - Svaret vil da være et polynom av lavere grad.
- Dette betyr at om vi vi kan ett av nullpunktene til et tredjegradspolynom, så kan vi en av faktorene.
- Denne kan vi dele ut med for å få et andregradspolynom.
- Dette kan vi så faktorisere.
- Vi trenger to av nullpunktene til et fjerdegradspolynom, tre av nullpunktene til et femtegrads, og så videre.
- Om vi må gjette på nullpunkter, prøv med tall som deler konstantleddet.

- Fra forrige forrige forelesning vet vi:
  - Hvis x_1 er et nullpunkt til P(x) så er $x x_1$ en faktor av P(x).
  - Hvis $x x_1$ er en faktor, vil polynomdivisjonen $P(x) : (x x_1)$ gå opp.
  - Svaret vil da være et polynom av lavere grad.
- Dette betyr at om vi vi kan ett av nullpunktene til et tredjegradspolynom, så kan vi en av faktorene.
- Denne kan vi dele ut med for å få et andregradspolynom.
- Dette kan vi så faktorisere.
- Vi trenger to av nullpunktene til et fjerdegradspolynom, tre av nullpunktene til et femtegrads, og så videre.
- Om vi må gjette på nullpunkter, prøv med tall som deler konstantleddet.
- Typisk blir det oppgitt nullpunkt i oppgaven.

Faktorisering av polynomer

- 1 Faktorisering av polynomer
  - Faktorisering
  - Eksempler

2 Forkorting av rasjonale uttrykk

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.
- Boka har veldig mange oppgaver av denne typen.

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.
- Boka har veldig mange oppgaver av denne typen.
- Idéen er å sette inn x = -1 i polynomet, og se at du får 0.

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.
- Boka har veldig mange oppgaver av denne typen.
- Idéen er å sette inn x = -1 i polynomet, og se at du får 0.
- Siden (x + 1) da er en faktor, kan vi utføre polynomdivisjonen.

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.
- Boka har veldig mange oppgaver av denne typen.
- Idéen er å sette inn x = -1 i polynomet, og se at du får 0.
- Siden (x + 1) da er en faktor, kan vi utføre polynomdivisjonen.
- Vi kan «lure systemet» ved å utføre divisjonen til å starte med.

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.
- Boka har veldig mange oppgaver av denne typen.
- Idéen er å sette inn x = -1 i polynomet, og se at du får 0.
- Siden (x + 1) da er en faktor, kan vi utføre polynomdivisjonen.
- Vi kan «lure systemet» ved å utføre divisjonen til å starte med.
- Siden divisjonen går opp, er (x + 1) en faktor.

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.
- Boka har veldig mange oppgaver av denne typen.
- Idéen er å sette inn x = -1 i polynomet, og se at du får 0.
- Siden (x + 1) da er en faktor, kan vi utføre polynomdivisjonen.
- Vi kan «lure systemet» ved å utføre divisjonen til å starte med.
- Siden divisjonen går opp, er (x + 1) en faktor.
- Første steg i neste oppgave er å polynomdividere, som vi allerede har gjort.

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.
- Boka har veldig mange oppgaver av denne typen.
- Idéen er å sette inn x = -1 i polynomet, og se at du får 0.
- Siden (x + 1) da er en faktor, kan vi utføre polynomdivisjonen.
- Vi kan «lure systemet» ved å utføre divisjonen til å starte med.
- Siden divisjonen går opp, er (x + 1) en faktor.
- Første steg i neste oppgave er å polynomdividere, som vi allerede har gjort.
- Ruffinis regel (se forelesning 5.3) gir oss også begge svarene samtidig.

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.

Oppgave

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.

$$x = -1$$
 2 -11 2 15

Oppgave

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.

$$x = -1$$
 2 -11 2 15

Oppgave

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.

Oppgave

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.

Oppgave

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.

Oppgave

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.

Oppgave

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.

Oppgave

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.

Oppgave

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.

Oppgave

- ✓ Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.

Vi har derfor
$$2x^3 - 11x^2 + 2x + 15 = (x + 1)(2x^2 - 13x + 15)$$
.

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.
- Vi har funnet at $2x^3 11x^2 + 2x + 15 = (x+1)(2x^2 13x + 15)$.

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.
- Vi har funnet at $2x^3 11x^2 + 2x + 15 = (x+1)(2x^2 13x + 15)$.
- For å fullføre oppgaven må vi faktorisere $2x^2 13x + 15$.

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.
- Vi har funnet at $2x^3 11x^2 + 2x + 15 = (x+1)(2x^2 13x + 15)$.
- For å fullføre oppgaven må vi faktorisere $2x^2 13x + 15$.
- Vi setter inn i andregradsformelen og får x = 3/2 og x = 5.

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.
- Vi har funnet at $2x^3 11x^2 + 2x + 15 = (x+1)(2x^2 13x + 15)$.
- For a fullføre oppgaven må vi faktorisere $2x^2 13x + 15$.
- Vi setter inn i andregradsformelen og får x = 3/2 og x = 5.
- Vi har derfor $2x^2 13x + 15 = 2(x 5)(x 3/2)$.

- Vis at (x + 1) er en faktor i $P(x) = 2x^3 11x^2 + 2x + 15$.
- Faktoriser P(x) mest mulig.
- Vi har funnet at $2x^3 11x^2 + 2x + 15 = (x+1)(2x^2 13x + 15)$.
- For a fullføre oppgaven må vi faktorisere $2x^2 13x + 15$.
- Vi setter inn i andregradsformelen og får x = 3/2 og x = 5.
- Vi har derfor $2x^2 13x + 15 = 2(x 5)(x 3/2)$.
- Og får da

$$2x^3 - 11x^2 + 2x + 15 = 2(x - 3/2)(x - 5)(x + 1).$$

Oppgave

Oppgave

Faktoriser $P(x) = x^4 - 4x^3 + 4x^2 - 9$ så mye som mulig.

■ Vi har her ingen hint, og må da gjette oss frem til nullpunkter.

Oppgave

- Vi har her ingen hint, og må da gjette oss frem til nullpunkter.
- Vi prøver oss frem med ting som deler 9. Valgene er da $\pm 1, \pm 3, \pm 9$.

Oppgave

- Vi har her ingen hint, og må da gjette oss frem til nullpunkter.
- Vi prøver oss frem med ting som deler 9. Valgene er da $\pm 1, \pm 3, \pm 9$.
- Vi ser at x = -1 gir P(x) = 0, så x + 1 må være en faktor.

Oppgave

- Vi har her ingen hint, og må da gjette oss frem til nullpunkter.
- Vi prøver oss frem med ting som deler 9. Valgene er da $\pm 1, \pm 3, \pm 9$.
- Vi ser at x = -1 gir P(x) = 0, så x + 1 må være en faktor.
- Vi polynomdividerer:

Oppgave

- Vi har her ingen hint, og må da gjette oss frem til nullpunkter.
- Vi prøver oss frem med ting som deler 9. Valgene er da $\pm 1, \pm 3, \pm 9$.
- Vi ser at x = -1 gir P(x) = 0, så x + 1 må være en faktor.
- Vi polynomdividerer:

Vi har:
$$x^4 - 4x^3 + 4x^2 - 9 = (x+1)(x^3 - 5x^2 + 9x - 9)$$
.

Oppgave

Oppgave

■ Vi har funnet
$$x^4 - 4x^3 + 4x^2 - 9 = (x+1)(x^3 - 5x^2 + 9x - 9) = (x+1)Q(x)$$
.

Oppgave

- Vi har funnet $x^4 4x^3 + 4x^2 9 = (x+1)(x^3 5x^2 + 9x 9) = (x+1)Q(x)$.
- Vi må gjette oss frem til et nullpunkt for Q(x), og prøver ting som deler 9.

Oppgave

- Vi har funnet $x^4 4x^3 + 4x^2 9 = (x+1)(x^3 5x^2 + 9x 9) = (x+1)Q(x)$.
- Vi må gjette oss frem til et nullpunkt for Q(x), og prøver ting som deler 9.
- Vi ser at x = 3 gir Q(x) = 0, så x 3 må være en faktor. Vi dividerer:

Oppgave

- Vi har funnet $x^4 4x^3 + 4x^2 9 = (x+1)(x^3 5x^2 + 9x 9) = (x+1)Q(x)$.
- Vi må gjette oss frem til et nullpunkt for Q(x), og prøver ting som deler 9.
- Vi ser at x = 3 gir Q(x) = 0, så x 3 må være en faktor. Vi dividerer:

Oppgave

Faktoriser $P(x) = x^4 - 4x^3 + 4x^2 - 9$ så mye som mulig.

- Vi har funnet $x^4 4x^3 + 4x^2 9 = (x+1)(x^3 5x^2 + 9x 9) = (x+1)Q(x)$.
- Vi må gjette oss frem til et nullpunkt for Q(x), og prøver ting som deler 9.
- Vi ser at x = 3 gir Q(x) = 0, så x 3 må være en faktor. Vi dividerer:

■ Vi har derfor $x^3 - 5x^2 + 9x - 9 = (x - 3)(x^2 - 2x + 3)$.

Oppgave

Oppgave

■ Vi har at
$$x^4 - 4x^3 + 4x^2 - 9 = (x+1)(x^3 - 5x^2 + 9x - 9)$$
.

Oppgave

- Vi har at $x^4 4x^3 + 4x^2 9 = (x+1)(x^3 5x^2 + 9x 9)$.
- Vi har også funnet ut at $x^3 5x^2 + 9x 9 = (x 3)(x^2 2x + 3)$.

Oppgave

- Vi har at $x^4 4x^3 + 4x^2 9 = (x+1)(x^3 5x^2 + 9x 9)$.
- Vi har også funnet ut at $x^3 5x^2 + 9x 9 = (x 3)(x^2 2x + 3)$.
- Vi mangler bare å faktorisere $x^2 2x + 3$.

Oppgave

- Vi har at $x^4 4x^3 + 4x^2 9 = (x+1)(x^3 5x^2 + 9x 9)$.
- Vi har også funnet ut at $x^3 5x^2 + 9x 9 = (x 3)(x^2 2x + 3)$.
- Vi mangler bare å faktorisere $x^2 2x + 3$.
- Vi setter $x^2 2x + 3$ inn i andregradsformelen, og finner ut at likningen ikke har noen løsninger.

Oppgave

- Vi har at $x^4 4x^3 + 4x^2 9 = (x+1)(x^3 5x^2 + 9x 9)$.
- Vi har også funnet ut at $x^3 5x^2 + 9x 9 = (x 3)(x^2 2x + 3)$.
- Vi mangler bare å faktorisere $x^2 2x + 3$.
- Vi setter $x^2 2x + 3$ inn i andregradsformelen, og finner ut at likningen ikke har noen løsninger.
- Den kan derfor ikke faktoriseres mer.

Oppgave

- Vi har at $x^4 4x^3 + 4x^2 9 = (x+1)(x^3 5x^2 + 9x 9)$.
- Vi har også funnet ut at $x^3 5x^2 + 9x 9 = (x 3)(x^2 2x + 3)$.
- Vi mangler bare å faktorisere $x^2 2x + 3$.
- Vi setter $x^2 2x + 3$ inn i andregradsformelen, og finner ut at likningen ikke har noen løsninger.
- Den kan derfor ikke faktoriseres mer.
- Vi avslutter derfor med

$$x^4 - 4x^3 + 4x^2 - 9 = (x+1)(x-3)(x^2 - 2x + 3).$$

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY STORBYUNIVERSITETET